

LOUIS-FERDINAND CÉLINE

DØD PÅ KREDIT

Oversat og med efterskrift af
MARIANNE LAUTROP

FORLAGET VANDKUNSTEN

Til Lucien Descaves*

*På med klunset! Bukser på!
Enten for lange, eller for små.
Så blusen!
Vest, jakke, en hue så tung
Sko som til søs kunne sejle
Jorden rundt!...*

Gammel fængselsang

SÅ ER VI ATTER ALENE. Det er alt sammen så langsomt, så tungt, så trist... Snart er jeg gammel. Og det vil endelig være forbi. Der kom så mange i mit værelse. De sagde en hel masse. De sagde mig ikke noget særligt. De gik deres vej. De er blevet gamle, sølle og langsomme hver deres sted i verden.

I går døde Madame Bérengé, portnersken. En stærk storm løfter sig af natten. Helt øverst, oppe hos os, ryster huset. Hun var en mild og sød og trofast veninde. I morgen bliver hun begravet i rue des Saules. Hun var virkelig gammel, helt ved enden af alderdommen. Jeg sagde til hende lige fra den første dag hun hostede: »Læg Dem ikke ned!... Sid op i sengen!« Jeg havde mine bange anelser. Og sådan gik det... Og nå, ja...

Jeg har ikke altid arbejdet som læge, det lort!... Jeg vil skrive at hun er død, Madame Bérengé, til dem som kendte mig, som kendte hende. Hvor er de?...

Jeg ville ønske at stormen larmede endnu højere, at alle tagene fløj af, at foråret ikke vendte tilbage, at vores hus forsvandt.

Hun vidste, Madame Bérengé, at alle sorger kommer med posten. Jeg ved ikke længere hvem jeg skal skrive til... Alle de folk er så fjerne... De har skiftet sjæl for bedre at forråde, glemme, hele tiden tale om noget andet...

Gamle Madame Bérengé, hendes skeløjede hund kommer de og henter, de tager den med...

Al brevenes sorg gennem snart tyve år standsede hos hende. Den er til stede i lugten af nylig død, denne utrolige, syrlige smag... Den har netop foldet sig ud... Den er der... Den driver omkring... Den kender os, vi kender den nu. Den vil aldrig forsvinde. Der skal slukkes for ovnen i portnerlogen. Hvem skal jeg skrive til? Jeg har ikke længere nogen. Ingen længere til blidt at modtage de dødes venlige ånd... for derefter at tale mere blidt til tingene... Mod for en selv helt alene!

Mod enden kunne min gamle portnerske ikke tale. Hun kunne ikke få vejret, hun holdt fast i min hånd... Postbuddet kom ind. Han så hende dø. Et lille hik. Det var alt. Masser af mennesker kom hos hende før i tiden for at spørge efter mig. De rejste langt bort, meget langt i glemslen, for at søge sig en sjæl. Postbuddet tog kasketten af. Selv kunne jeg fortælle alt mit had. Det ved jeg. Jeg vil gøre det senere hvis de ikke kommer tilbage. Jeg vil hellere fortælle historier. Jeg skal fortælle nogle historier så de kommer tilbage, ene og alene for at dræbe mig, fra alle verdenshjørner. Så vil det være slut, og jeg skal være tilfreds.

På klinikken hvor jeg arbejder, på Fondation Linuty, har jeg allerede hørt tusindvis af ubehagelige bemærkninger for mine historier... Min fætter, Gustin Sabayot, er kategorisk på det punkt: jeg burde skifte stil. Han er også læge, men på den anden side af Seinen, i La Chapelle-Jonction. I går nåede jeg ikke at besøge ham. Jeg ville netop fortælle ham om Madame Bérengé. Jeg kom for sent af sted. Det er en streng bestilling vi har, med konsultationen. Også han er fuldstændig udpumpet om aftenen. Næsten alle stiller trættende spørgsmål. Det nytter ikke at skynde sig, de skal have gentaget alle enkeltheder i recepten tyve gange. De nyder at få en til at tale, køre en træt... De vil blæse på de gode råd, helt og aldeles. Men de er bange for at man ikke gør sig nok umage, for en sikkerheds skyld maser de på; kopsætninger, røntgenbilleder, prøver... blive følt på fra øverst til nederst... Blodtryk og hele svineriet... Gustin han har praktiseret i La Jonction i tredive år. Nu jeg tænker på det, en skønne morgen vil jeg sende mine egne plageånder ud til La Villette* og drikke varmt blod. Det vil udmatte dem fra morgenstunden. Jeg ved virkelig ikke hvad der skulle til for at afskrække dem...

Men altså i forgårs havde jeg bestemt at tage over og besøge Gustin. Han bor tyve minutter fra mig når først man er kommet over Seinen. Vejret var elendigt. Men jeg kaster mig ud i det. Jeg siger til mig selv, jeg tager bussen. Jeg iler med at afslutte konsultationen. Jeg fjerner mig gennem gangen med forbindinger. Et pigebarn får øje på mig og griber fat. Hendes tonefald er slæbende ligesom mit. Det er trætheden. Ydermere er hun hæst, det er alkoholen. Nu græder hun, hun vil trække mig med. »Kom Doktor, jeg bønfalder Dem!... min lille pige, min Alice!... Det er rue Rancienne!... bare to skridt!...« Jeg behøver ikke gå med. I princippet er min træffetid slut!... Hun fremturer... Vi står ude på gaden... Jeg er dødtræt af syge mennesker... Nu har jeg lige lappet sammen på godt tredive fjolser... Jeg kan ikke mere... Lad dem hoste! Lad dem spytte! Lad dem falde fra hinanden! De kan flyve ad helvede til med tredive tusind kubik i røven!... Det rager mig!... Men hylehovedet hager sig fast, hun hænger mig om halsen, hun puster sin fortvivlelse ind i hovedet på mig. Den er fuld af rødvin... Jeg har ikke kraft til at kæmpe imod. Hun slipper mig ikke. Når vi kommer ud på

rue des Casses, som er lang og helt uden gadelygter, kan det være jeg giver hende et ordentligt los bagi... Jeg bliver fej igen... Gassen går af mig... Og samme melodi om igen. »Min lille pige!... Hjælp mig, Doktor!... Min lille Alice!... Kender De hende?...« Rue Rancienne, det er ikke lige om hjørnet... Det er en omvej... jeg kender den. Det er efter kabelfabrikken... Jeg hører hende gennem en tåge... »Vi har kun 82 francs om ugen... med to børn!... Og min mand som behandler mig så forfærdeligt!... Det er skammeligt, kære Doktor!...«

Det hele er fis, det ved jeg godt. Det lugter af fordærvet korn, alkoholikerens dårlige ånde...

Vi er nået til ejendommen...

Jeg går op. Jeg kan langt om længe sidde ned... Den lille pige har briller.

Jeg rykker hen ved siden af hendes seng. Hun leger trods alt stadig lidt med sin dukke. Jeg vil også underholde hende. Jeg kan være sjov når jeg vil... Hun er ikke fortabt, den lille... Hun trækker vejret tungt... Lungerne er inficerede, helt klart... Jeg får hende til at le. Hun taber pusten. Jeg beroliger moren. Hun benytter sig af chancen, moken, til selv at få en konsultation, mens jeg sidder i saksen hjemme hos hende. Det er angående nogle mærker på lårene efter slag. Hun løfter op i nederdelen, kæmpestore marmoreringer og sågar dybe brandsår. Det er ildrageren. Sådan opfører han sig, hendes arbejdsløse. Jeg giver et råd... jeg fikser med en snor et lille trisseværk til den grimme dukke... den går op, den går ned, hen til dørhåndtaget... det er bedre end at tale...

Jeg auskulterer hende, der er rigelig rallen. Men så farligt er det heller ikke... Jeg beroliger mere. Jeg gentager hvert ord to gange. Det er det der er udmarvende... Den lille morer sig nu... Hun får et nyt hosteanfald. Jeg må stoppe. Hun bliver blå... Skulle der være lidt difteritis? Burde undersøges... Prøver?... I morgen!...

Faren kommer hjem. Med sine 82 francs har han kun råd til at drikke cidre hjemme, ingen vin overhovedet. »Jeg drikker i spandervis. Det får én til at pisse!« meddeler han straks. Han drikker af flasken. Han demonstrerer... vi lykønsker os selv at det ikke står så slemt til med den lille skat. Selv er jeg mest optaget af dukken... Jeg er for træt til at tage mig af voksne og prognoser. Voksne er noget lort! Jeg tager ikke en eneste til før i morgen.

Det rager mig at de synes jeg er useriøs. Jeg skåler for helbredet igen. Mit besøg er gratis, ren overskudsforretning. Moren dirigerer mig tilbage til sine lån. Jeg giver et sidste skøn. Og går så ned ad trappen. Dér på fortovet er der en lille hund der halter. Den følger efter mig på eget initiativ. Alt hænger ved mig i dag. Det er en lille foxterrier, sort og hvid. Den er nok blevet væk. De er utaknemlige, de arbejdsløse deroppe. De følger mig ikke engang på vej. Jeg er sikker på de begynder at slås igen. Jeg hører dem råbe. Lad ham bare stikke hele sin ildrager i røvhullet på hende! Det har hun godt af, den mær. Så kan hun lære ikke at forstyrre mig!

Nu går jeg til venstre... Altså mod Colombes. Den lille hund, den følger stadig med... Efter Asnières kommer La Jonction og så min fætter. Men den lille hund halter meget. Den ser på mig. Jeg kan ikke lide at se den slæbe sig af sted. Jeg må hellere gå hjem alligevel. Vi gik tilbage over Pont Bineux og fabrikkens hjørnegrund. Klinikken er endnu ikke helt lukket da vi når frem... Jeg sagde til Madame Hortense: »Vi fodrer den lille fyr. Nogen må hen efter kød... I morgen tidlig ringer vi... De kommer fra Dyrenes Beskyttelse og henter den i bil. I nat skal den være lukket inde.« Så gik jeg hjem med fred i sindet. Men hunden var for frygtssom. Den havde fået nogle for hårde slag. Gaden er ond. Om morgenen da vinduet blev åbnet, ventede den ikke, men sprang ud, den var også bange for os. Den troede vi straffede den. Den forstod ingenting. Den havde ingen tillid længere. Den slags tilfælde er ondartede...

— * —

Gustin kender mig godt. Når han er ædru, giver han mig gode råd. Han er ekspert i stil. Man kan stole på hans meninger. Han er ikke for fem øre misundelig. Han forlanger ikke længere så meget af livet. Han har en gammel kærestesor. Han har ikke lyst til at give slip på den. Han omtaler den yderst sjældent. Kvinden var ikke seriøs. Gustin er god som få. Han ændrer sig ikke før han dør.

I mellemtiden drikker han lidt...

Det som plager mig, er søvnløsheden. Hvis jeg altid havde sovet godt, havde jeg aldrig skrevet en linje...

»Du kunne«, sådan mente Gustin, »fortælle noget rart... ind imellem... Alt i livet er ikke beskidt...« På en måde havde han ret. For mit vedkommende er det en mani, en partiskhed. Bevisligt ved at i den periode hvor jeg havde summen for begge ører, og betydelig højere end nu, og feber ustandselig, var jeg langt mindre melankolsk... Jeg syslede med nogle meget smukke drømme... Madame Vitruve, min sekretær, hun kommenterede det også. Hun kendte mine pinsler. Når man er så generøs, sløser man med sine skatte, man taber dem af syne... Så jeg sagde til mig selv: »Den mær til Vitruve, det er hende der har gemt dem et eller andet sted...« De rene vidundere... brudstykker af en Legende... ren og skær ekstase... Det er den slags jeg vil kaste mig ud i fra nu af... For en sikkerheds skyld endevender jeg mine papirbunker... Jeg finder ingenting... jeg ringer til min agent, Delumelle; jeg vil gøre ham til min dødsfjende... han skal gispe under mine grovheder... Der skal en del til at hidse ham op!... Det rager ham! Han ejer millioner. Han foreslår mig at holde ferie... Endelig kommer hun, hende Vitruve. Jeg mistror hende. Med god grund. Hvor har du gjort af mit mesterværk? farer jeg lige i flæsket på hende. Jeg havde mindst hundrede grunde til at mistænke hende...

Fondation Linuty lå foran bronzeballonen ved Porte Pereire. Her kom hun og afleverede de maskinskrevne manuskriptsider næsten hver dag, når jeg var færdig med mine patienter. En lille provisorisk bygning, siden saneret. Jeg brød mig ikke om stedet. Tidsskemaet var alt for ensformigt. Linuty, der havde oprettet det, var en mangemillionær, der syntes at alle skulle have behandling og blive raske uden penge. Filantroper er noget rak. For mit eget vedkommende ville jeg have foretrukket et lille kommunalt foretagende... fredsommelige vaccinationer... lidt udstedelse af helbredsattester... måske endda et brusebad... En slags pensionering, kort sagt. Amen. Men jeg er ikke omskåret, eller fremmedarbejder, eller Frimurer eller udgået fra École Normale, jeg kan ikke føre mig frem, jeg knepper for meget, mit rygte er ikke godt... Nu har de set mig, og hvordan jeg har klaret mig i femten år her i slumforstæderne, dumhedens værste bundfald, de har taget sig enhver frihed, de foragter mig inderligt. Jeg skal bare være glad for de ikke har jaget mig væk. Litteraturen, den kompenserer. Jeg skal ikke klage. Mutter Vitruve skriver mine romaner på maskine. Hun er nært knyttet til mig. »Hør nu her! siger jeg til hende, kære gamle ged, det er

sidste gang jeg skælder dig ud!... hvis du ikke finder min Legende, er det forbi, slut med vores venskab. Slut med tillidsfuldt samarbejde!... Ikke flere frynsegoder!... Ikke flere flasker vin!... Ikke en skid!...«

Så bryder hun ud i jeremiader. Hun er rædselsfuld i alle henseender, hende Vitruve, både ansigts- og arbejdsmæssigt. Hun er en virkelig byrde. Jeg trækkes med hende siden England. På grund af et løfte. Hun er ikke noget nyt bekendtskab. Det var hendes datter Angèle i London, der engang fik mig til at sværge at jeg altid ville stå hende bi her i livet. Jeg har taget mig af hende, kan jeg roligt sige. Jeg har holdt mit løfte. Løftet til Angèle. Det går tilbage til krigens tid. Og så kan hun faktisk en masse ting. Nåh. Hun er i princippet ikke snakkesalig, men hun kan huske... Angèle, datteren, hun var et livstykke. Det er helt usandsynligt hvor grim en mor kan blive. Angèle fik et tragisk endeligt. Jeg fortæller det hele hvis jeg bliver tvunget. Angèle havde endnu en søster, det store bløddyr Sophie, i London, bosat dér. Og Mireille her, den lille niece, hun er ligeså slem som de andre, en virkelig mokke, en syntese.

Da jeg flyttede fra Rancy her til Porte Pereire, fulgte de begge to med. Det har ændret sig, Rancy, der er næsten intet tilbage af muren og Bastionen. Store sorte, sprukne murbrokker trækkes ud af den møre vold, som rådne tænder. Alt må holde for, byen æder sine gamle gummer. Det er Byfornyelsens Femårsplan *bis* der nu farer hen over ruinerne som en stormvind. Snart vil der kun være halve skyskrabere af mursten overalt. Vi får se. Med Vitruve havde jeg en stående diskussion angående ulykke. Hun hævdede altid at hun var den der havde lidt mest. Det kunne ikke passe. Selvfølgelig, rynker har hun betydelig flere af end mig! Rynker er der ingen grænser for, den dødssyge facade efter de skønne år i kødet. »Det må være Mireille som har flyttet Deres papirer!«

Jeg går med, jeg ledsager hende til Quai des Minimes. De bor sammen, ved Bitronnelle chokolader, noget der hedder Hotel Méridien.

Deres værelse er en usandsynlig rodebunke, dynger af flitterstads, især lingeri, alt meget tyndt, og ekstremt billigt.

Madame Vitruve og hendes niece er løse på tråden begge to. Tre sprøjter ejer de, plus et komplet køkken og et bidet af gummi. Det befinder sig alt sammen mellem de to senge sammen med en stor forstøver som de aldrig har kunnet få til at virke. Jeg vil ikke tale for dårligt om Vitruve. Hun har måske lidt flere skuffelser i livet end mig. Det er

altid det der lægger en dæmper på mig. Ellers, hvis jeg var sikker, ville jeg give hende nogle ordentlige overhalinger. Det var inde i kaminen hun gemte Remington'en, som hun ikke havde betalt ud... Efter sigende. Jeg betaler ikke meget for afskrifterne, sandt nok... femogtres centimer siden, men det løber alligevel op... Især med tykke bøger.

Hun skelede også, Vitruve. Jeg har aldrig set noget lignende. Det gjorde ondt at se på hende.

Når hun lagde kort op, altså tarokkort, gav denne vilde skelen hende prestige. Det fik de nemlig også, hendes små silkestrømppekunder... fremtiden på kredit. Når hun så blev grebet af tvivl eller onde anelser, roterede hun med øjnene bag brilleglassene som en skinbarlig hummer.

Ikke mindst efter at hun var begyndt med sin »kortlæsning«, vandt hun indflydelse i nærmiljøet. Hun kendte alle hanrejerne. Hun udpegede dem for mig fra vinduet, og endda de tre mordere, »jeg har beviserne!« Derudover havde jeg foræret hende et gammelt Laubry-apparat til blodtryksmåling og lært hende lidt massage mod åreknuder. Det forøgede hendes biindtægter. Hendes ambition var fosterfordrivelse eller at deltage i en blodig revolution, så man talte om hende overalt og skrev om hende i aviserne.

Når jeg så hende rode rundt i sit skidt, var det ubeskriveligt hvor meget hun bød mig imod. Over hele kloden er der hvert minut lastbiler der smadrer sympatiske mennesker... Gamle Vitruve udsøndrede en lugt af peber. Det er ofte tilfældet med rødhårede kvinder. De deler, tror jeg, skæbne med dyrene, den er rå, den er tragisk, det sidder i håret. Jeg kunne have slået hende ned når jeg hørte hende kæfte op, fortælle minder... liderlig som hun var, var det svært at finde kærlighed nok. Med mindre manden var fuld. Og det desuden var helt mørkt, havde hun ikke en chance! I den henseende beklagede jeg hende. Selv var jeg længere fremme på de smukke harmoniers vej. Det syntes hun heller ikke var retfærdigt. Den dag det blev nødvendigt, ville jeg have næsten nok i mig til at betale døden!... Jeg havde sat min kapital i Æstetik. Jeg havde svælget i kvindelige former og de mest vidunderlige... rent ud saliggørende. Jeg havde spist af evigheden.

Hun havde ingen opsparing, den slags mærkes tydeligt, man behøver ikke tale om det. For at få mad i munden og i tilgift lidt fornøjelse, måtte hun indfange kunden med udholdenhed eller overrumpling. Det var et helvede.

Efter klokken syv er sliderne i princippet kommet hjem. Konerne er ved opvasken, manden gynger på radioens bølgelængder. Så forlader Vitruve min herlige roman for at jage sit underhold. Fra opgang til opgang trasker hun med sine strømper med rendemasker hist og her og sine snoldede strikbluser. Før krisen klarede hun sig endnu ved hjælp af kredit og sin evne til at besnakke kunderne, nu modtager bondefangeriets kværunder tabere nøjagtig det samme ragelse som hendes gratis, i bonus. Betingelserne er ikke længere retfærdige. Jeg har forsøgt at forklare hende at det hele er de små japsers skyld... Hun troede mig ikke. Jeg beskyldte hende for med vilje at lade min smukke Legende gå til grunde i hendes eget svineri...

– Det er et mesterværk! tilføjede jeg. Så vi skal nok finde det!...

Hun skraldgrinede... Sammen rodede vi i bunkerne.

Til sidst kom niecen, meget forsinket. Hendes hofter var et syn for guder! En ren skandale af nogle balder. Nederdelen tæt plisseret. For rigtigt at holde tonen. En harmonika af spalter. Intet går tabt. Den arbejdsløse er desperat, liderlig, uden en øre til at invitere... Han brokker sig. »Fisse!« råbte de til hende... Lige i ansigtet. Inde fra smøgerne, hvor de spiller den af til ingen verdens nytte. De unge fyre hvis træk er finere end de andres, de ved hvordan den skal skæres, hvordan man forsøder livet. Det var først senere hun gik på gaden for at overleve!... efter adskillige katastrofer... For øjeblikket morede hun sig...

Hun kunne heller ikke finde min smukke Legende. Hun ville skide på »Kong Krogold«... Det var kun mig det nagede. Skolen hun gik i for at ruste sig til livet var »Le Petit Panier«, lige før jernbanen. Danselokalet ved Porte Brancion.

De slap mig ikke af syne, mens jeg hidsede mig op. Jeg var i deres øjne det mest totalt mislykkede individ! Onanist, sky, intellektuel og så videre. Men nu, underligt nok, var de hunderædde for at jeg skulle skride. Hvis jeg var gået et smut ud, gad jeg nok vide hvad de havde fundet på? Jeg er temmelig sikker på at konen forestillede sig det ret ofte. Så snart jeg lod et ord falde om rejser, var smilene de sendte mig rædselsslagne...

Mireille havde foruden sin flotte røv øjne som en romance, et dragende blik, men en kraftig næse, en gynter, et virkeligt kors. Når jeg ville have hende lidt ned med nakken: »Uden overdrivelse! sagde jeg til hende, Mireille, du har en rigtig mandfolkenæse!... «Hun var også meget dygtig til at fortælle historier, hun kunne lide det, som en sømand.

Hun fandt på tusind ting, i begyndelsen for at glæde, og senere for at skade mig. Min svaghed er gode historier. Hun misbrugte det simpelt hen. Det kom til voldeligheder mellem os sidst i vort forhold, men hun havde tusind gange fortjent den afklapsning jeg gav hende. Hun indrømmede det til sidst. Jeg var virkelig meget storsindet... Jeg straffede hende med rette... Det sagde alle... Folk der havde forstand på det...

— * —

Uden at gøre ham uret, Gustin Sabayot, kan jeg roligt sige at han ikke overanstrengte sig når han stillede diagnoser. Han orienterede sig efter skyerne.

Når han gik hjemmefra, kiggede han først op i luften: »Ferdinand, sagde han så, i dag får vi reumatisme! Vil du vædde!... «Han læste det på himlen. Han tog aldrig ret meget fejl eftersom han havde et tilbundsgående kendskab til de forskellige temperaturer og temperamenter.

»Ah! en hedebløge efter nogle kølige dage! Det bliver kviksølvklorid, ser man på forhånd. Der er gulsot i luften! Vinden er slået om... Nordenvind efter vestenvind! Kulde efter regn!... Fjorten dage med bronkitis! De behøver ikke engang lægge overtøjet!... Hvis det var mig der bestemte, kunne jeg ligge hjemme i sengen og skrive recepterne!... Egentlig, Ferdinand, kommer de bare for at sludre. For dem som tjener på det, forstår man... men for os!... månedslønnede?... Hvad skal det til for?... Jeg kunne sgu behandle dem uden at se dem, plageånderne! Herfra hvor jeg står! De ville hverken have mere eller mindre åndenød! De ville hverken brække sig mere eller mindre, de ville ikke blive mindre gule, eller røde, eller blege, eller åndssvage... Sådan er det bare!...« Og dér talte han et sandt ord, Gustin.

»Tror du de fejler noget?... De ryster... de ræber... de vakler... de væsker... Vil du tømme dit venteværelse? På et øjeblik? Selv for dem der harker slim op så de er ved at kvæles? Giv dem en tur i biografen!... en gratis aperitif overfor!... se så, hvor mange der bliver tilbage... Når de overrender dig, er det først og fremmest fordi de keder sig. Du ser ikke en sjæl dagen før helligdagene... Det staklerne mangler, mærk dig mine ord, det er beskæftigelse, ikke et godt helbred... Det de vil have er at du skal underholde dem, opkvikke dem og holde dem

i ånde med deres opstød... tarmgasser... knagende led... du skal finde sammenhænge... feber... rumlen i maven... noget hidtil ukendt!... Du skal tale dig varm... blive ophidset... Det var derfor du fik dit eksamensbevis... Ah! at underholde sig med sin død, mens det fabrikerer den, det er Mennesket i en nøddeskal, Ferdinand! De vil beholde deres gonorrhé, deres syfilis, alle deres tuberkler. De har brug for dem! Og deres blærebetændelse, den sviende endetarm, det har alt sammen ingen betydning. Men hvis du anstrenger dig nok, fanger deres interesse, så udsætter de gerne deres død, det er din belønning! De vil overrende dig til det sidste. »Ved et nyt regnskyl mellem elektricitetsværkets skorstenene: »Ferdinand! udbrød han, her har vi iskiaspatienterne!... Hvis ikke der kommer ti i dag, tilbageleverer jeg mit bevis til Dekanen!« Men da soden slog ned over os fra øst, som er den tørreste retning, hen over Bitronnelle-ovnene, tørrede han en sodflage af næsen: »Jeg vil æde min gamle hat, hvis ikke lungehindebetændelserne hoster blod i nat! For fanden!... Jeg vil blive vækket tyve gange igen!...«

Visse aftener forenklede han sagerne. Han steg op på skammelen foran det enorme skab med vareprøver. Så var der direkte, gratis og uformel uddeling fra apoteket...

»Har De hjertebanken? De, Blegnæb dér? spurgte han en kone. – Nej!... – Har De ikke halsbrand?... Og udflåd?... – Jo! lidt... – Så tag det her i lad os sige... to liter vand... det vil gøre Dem virkelig godt!... og Deres led? Smerter de?... Har De ikke hæmorider? Og afføringen er i orden?... Her har De nogle Pepet-stikpiller!... Og orm? har De bemærket noget?... Her er femogtyve vidunderdråber... ved sengetid!...«

Der var valg på alle hylder... Mod alle forstyrrelser, alle diateser og manier... Patienter er utroligt naive. Når bare de kan hælde et eller andet skidt i flaben, forlanger de ikke andet, de forfølger sig gladelig, de er meget bange for at blive kaldt tilbage.

Med gavetricket så jeg med egne øjne Gustin forkortede konsultationer der ellers ville have varetaget to timer til ti minutter. Men jeg behøvede ikke lære noget om at forkorte. Jeg havde mit eget lille system.

Det var min Legende jeg ville tale med ham om. Vi havde fundet begyndelsen under Mireilles seng. Jeg var ret skuffet over at genlæse den. Den havde ikke vundet med tiden, min romance. Efter års glemsel er værket man forestillede sig bare en helligdag der er gået af brug... Men af Gustin ville jeg altid få en uhildet og ærlig mening. Jeg satte ham straks i den rette stemning.